

Kaatsi saab naise vara omanikuks

Sis elle^q õks nää^q üü, kasve^q kats,
7650 viis-kuus veerätelli^q.
Kaatsi õks sis Taadsilõ ütél':
"Taatsi-õks-sa-kõnõ, naasekõnõ,
mino puhas pruudikõnõ,
7655 sinno õks ma painu pallõmma,
heidä hellile sõnolõ:
paprõ^q omma^q õks küll tettõ^q sino pääle,
targa^q lehe^q Taatsi pääle -
kui naatas õks kaema kantorahe,
vaja minnä^q vallamajja,
7660 ilodo om õks meil minnä^q katõkeske,
narr' naasega sõita^q!
Kattõ naatas õks säääl nimme hõikamma,
kattõ nimme kaemahe -
meid irv' va^q õks sis mõnõ^q inemise^q,
7665 üldäs nulgast nur'atohe,
sis om õks meil ilodo kullõlda^q,
targal saista^q tuuh tarõh!
Kirä tiit õks kui mino nime pääle,
tiit Kaatsi kaala pääle,
7670 sis jääde^q õks sa kodo, kull'a naane,
kallis provva kambrõhõ -
muudku saadõ^q õks sa vara vahtjast,
rahakarbi kaejast!"
Taatsi õks vil lausi meelestäni,
7675 meelest, meele poolõstani:
"Ma lää õks vil kulla umma kodo,
mar'akõnõ ese majja,
sis ma õks vil küüsü ese käest,
pallõ sõnna papa käest,
7680 kas and õks vil lupa esekene
kirjo sullõ kirotdõlla!"
Oo õks tuud Kaatsit kavalat,
tuud veljä vigurist -
lasõ-s õks imp Taatsit umma kodo,
7685 ilosahe ese majja:
"Taatsi-õks-sa-kõnõ, naasekõnõ,
kõkõ armap armukõnõ,
vanal om õks jo esel vana miil,
elähünül eräjutt!
7690 Ese tulõ-i õks meil ello elämähe,
armastuist andmahe -
esi õks mi elä uma elo,
pääle teeme uma tüü!
Kokko võimõ õks mi panda^q kolm vanna,
7695 katõ^q langu^q kallutõlla,
süütä võimõ õks näid sõirasuurmil,
pitä^q piimäpääl'sil:
näile keedä õks mi soradsõ pudru,
mi anna õks küll mesidse leevä,
7700 näile anna õks mi suust suhkroterä,
peost pehme leevä.
Taatsi-õks-jal-kõnõ, naasekõnõ,

kõkõ armap armukõnõ,
kui tiide^q õks sa minno peremehest,
7705 Toomõ saasõ õks kui nimi Tuula kirja,
sullõ üttele-i õks sis kuu kurja sõnna,
aastaka halva sõnna:
kuri saasõ õks mul sõnna: kullakõnõ,
pakan sõnna: pardsikõnõ!
7710 Miä sa õks tahat, tuud süüt,
kohe arvat, sinnä astut -
üts õks sul saasõ sõiduhopõn,
saa iske^q ese poolõ."
Kaatsi oll' õks kõõ pehme petmähe,
7715 hiiitrit sõnno hel'otamma:
tälle tõi õks kõõ kulladsõ kosti,
kand kalle^q krammele^q*,
midä olõ-s õks vil Taatsi iäl söönü^q,
maitsno^q mar'a suukõnõ.
7720 Tuud õks kõõ kand' Kaatsikõnõ,
tõi hüä üläkene.
Oll' õks Kaatsi kavval miiss',
oll' vell'o vigurine:
arä õks tä pett' pikä hiusõ,
7725 pett targa Taatsikõsõ.
Taatsi kitt' õks jo perrä üläle,
kallis perrä kasalõ:
"Hummõn lääme õks sis kirjo kirotamma,
paprit pakke pandmahe!"
7730 Kaatsi õks sis naard' suurõ naaru,
oll' mehel miil hüä:
tälle õks sis kõnõl' kõõ üü,
höste Taatsit häälitseelli.
Kaatsil tulõ-s õks imp uni maatõh,
7735 suiko suuri mõtõldõh:
hüä oll' õks täl miil, rõõmus süä.
Kaatsi tull' õks jo üleest hummogol,
varra inne valgõt.
Kaatsi läpe-s õks imp sulast üles aia^q,
7740 ratsot pass' ma palgalist -
esi õks tä, vell'o, virk oll',
oll' kärmäs kaümähe,
pand' õks tä ette hobõsõ.
pand' virga vehmrehe.
7745 Ümbre käve ka õks Taatsi kärmähe,
astõ naasest armahe.
Sis astõ^q õks nää^q vällä armaga,
kaldo^q kalle süämega.
Kats lätsi^q õks sis nuurt kantorahe,
7750 vastnõ lill vallamajja.
Kaatsikõnõ õks sis kõnõl' kõkõ inne,
ai jutto armahe.
Sis ka õks küüsüte Taatsi käest,
noorõ noorigõ käest:
7755 "Kas tiide^q õks sa Kaatsi peremehest,
kulla krundiesändäst?"

Taadsi õks sis ütél': "Õigõ om,
velekese^q, veerna om -
tälle anna õks ma uma õigusõ,
7760 kasalõ kallutõllõ!"
Kaadsi õks kõõ silme pilgutõlli,
umma nõnna nõrgutõlli.
Kallit õks naid kantora säkso,
kinä^q pois^q kirotaja^q -
7765 kibõhõhõ õks nää^q nakse^q kirotamma,
peroga pissatamma.
Tunni õks nää^q aigo kirotiva^q,
mehe^q mito minotit,
7770 teivä^q õks nää^q kirä kimmähe,
teivä^q paprõ parebehe -
Kaadsi õks nimi kirä pääle,
vikur miiss veere pääle.
Kirä-õks-sis-mehe^q keerätelli^q,
paprõpoisi^q pajatõlli^q:
7775 "Illos kuulõ^q õks sa imändäkene,
pääle puhas provvakõnõ!
Ala kiroda^q õks no uma käekene,
sõvva^q uma sõrmõkõnõ,
et om õks sul ülä peremiiss,
7780 Kaadsi kundi kaal-esänd!"
Taadsi võtt' õks sis pekko pleiadse,
provva sordõ sulõkõise.
Esi õks tä mõtõl' ne kirot',
pero väega värisi,
7785 verekene õks täl tull', tõõnõ läts:
"No olõ õks ma ilma umast jaost,
unõhtõt umast osast!"
Sis tette^q õks jo pääle tuubelmargi^q,
petsade^q piiritivä^q,
7790 sis ante õks jo kätte Kaadsilõ.
Kallut' naardõh karmaneh.
Kaadsi mass' õks sis näile kallist rahha,
peo and' õks küll tävve peen'okõist -
Kaadsi and' õks küll ilma kaemalda,
7795 loofkat rahha lugõmalda.
Kinä sai õks sis miil kirotajal,
perüs hüä pissatajal:
terräv ante õks küll raha temple iist,
kinä palk kirä iist.
7800 Kaadsi õks sis lausi meelestäni,
uma meele poolõstani:
"Käe^q õks teil kergest, silmä^q selgest,
sada õks aastat elämähe,
hüvvi päivi nägemähe!"
7805 Tull õks tä vällä naardõh,
moro pääle muhaskõh.
Taadsi õks jal kulla kurvah oll',
mõtõl' ummi mõttit.
Kaadsi õks vil ütél': "Kae^q siiä,
7810 heidä^q silme siiä poolõ!"
Läts õks sis kõrdsi tä kõrvalõ,
viinapoodi tä veerele,
Kaadsi võtt' õks jo kõrdsist kõvva viina,
palsanat parebat,
7815 lavva istõ õks jo taadõ laadnahe,
tooli pääle tugõvahe,

mano ost' õks jo saia, sakuskit,
maidsi süüke magusit.
7820 Kaadsi õks jo jei viisi täüsi,
kuusi täüsi kummutõlli.
Tull' õks jo mano pall'õ truukõ,
sõit' mano pall'õ sõpro.
Kaadsi õks vil taha-s truukõ tunda^q,
7825 liina veljo veerätellä^q -
üte and' õks küll topsi tä truugalõ,
kats napse kaejillõ.
Kõik õks kaiva^q Kaadsi naist,
tunnistiva^q Tuula tütärd.
7830 Ütli^q õks nää^q targast võtjat,
kongalitsest kosijat,
Kaadsi õks et pett' pikä naase,
pakso mamma mar'akõsõ.
Kaadsi õks sis hinnäst hel'otõlli,
kuldakutr'õ kohrutõlli.
7835 Kaadsi and' õks ka viina Taadsilõ,
makõt koste mammalõ.
Kaadsi õks and', esi ütél',
nuur miiss noorut' sõnno:
"Juu^q õks sa, Taadsi, lüü^q laulo,
7840 süü^q saia, saada^q sõnno!"
Taadsil sünnü-s õks süä imp ilolõ,
lasku-s meeli laulõmahe.
Läbi ütél' õks jo kurva kolm sõnna,
7845 läbi kaiho kats sõnna,
esi õks tä hinele kõnõli,
umal suul sorahõlli:
"Sedä tohi-i õks ma esele üldä^q,
kandjallõ kadsatõlla^q,
rutto anni õks et käest õigusõ^q,
7850 kulla krundi säädüse^q!"
Hopõn õks jo hirnõ, liin heläs',
klaasikorssna^q kumisiva^q.
Taadsi kuts' õks sis Kaadsit tahehehe,
üllä otsane hõste:
7855 "Vaja om õks jo meil kodo minnä^q,
liiko^q eloliina poolõ -
kõik uutva^q õks jo kodo peremiist,
vahtva^q majavanõbat!
Tiindre^q naka-i õks vaest tüüd tegemähe,
7860 sulasõ^q õks küll käävä^q suikoh?"
Kaadsi õks joht kae-s Taadsi jutto,
pardsi provva pallõmist,
muud ku õks tä kai viina kaala,
otsõ ollõpudelit.
7865 Taadsi õks sis kutsi ne kumarde,
pallõl' pardsi süämega.
Läts õks jo Kaadsi kahrõpast
viina pääga vihasapast.
Kaadsi ütél' õks jo Taadsilõ kalõstõ,
7870 visas' sõnno vihasahe:
"Mis sul om õks no minoga asja?
Kaegu-i sedä Kaadsikõist,
naaku-i õks imp tundma Toomõ poiga,
kaegu-i Toomõ imekanna -
7875 mine^q õks sa liina, otsi^q Alet,
tuu^q siiä seto poiss!"

Sis nakas´ õks provva puhk´mahe,
imänd väega ikmahe.
7880 Taatsi läts õks sis vällä ikkõh,
provva vällä puhkoh.
Sis läts õks tä hobõsõ hoolõlõ,
kulla ruuna kottallõ,
sis ikk´ õks tä vankri var´olõ,
kahits´ ratso kaalallõ.
7885 Vangõr õks ütél: ”No olõt vaenõ!”
ratso kadsat´ kaiholitsest.
Taatsi uut´ õks sis tunni, kai kats,
kolmanda kullõhõlli.
7890 Alekõnõ õks küll kai kavvõndõst,
vahtõ timmä vao takast.
Ale kallut´ õks kõõ sõna kavvõndõst
Toomõ puja tundmalda:
”Taatsi-õks-sa-kõnõ, tahekõnõ,
tuvi, Tuula tütrekene,
7895 no sai õks sul kätte kavval Kaatsi,
tulihüä Toomõ poig!”
Taatsikõnõ õks sis käega heit´,
silma viiga visas´:
”Ar sa astku-i õks imp siiä, Alekõnõ,
7900 liitku-i liia lähkohe!
Eiske olõ õks ma elost essünü,
olõ moodost mutt´unu.”
Pääväkene õks jo maalõ* madalahe,
tahtõ joosta^q jumalihe.
7905 Oo õks tuud Kaatsit kavalat,
tuud veljä vigurist -
taha-s õks tä kuigi kodo tulla^q,
piire^q kõrdsipingi päält:
kõrdsi omma^q õks naa^q pingi^q pigitedü^q,
7910 tõõsõ^q pingi^q tõrvatõdu^q,
õga lasõ-i õks tuu pink üles piiri^q,
tuul pistõ toeda^q:
pink õks kõõ kiild kisklõmma,
tuul´ käsk tuumatamma.
7915 Suurõ jei õks tä suvidõsõ päävä,
kinä päävä keväjätse.
Taatsi saat´ õks küll sisse sada sõnna,
toet´ tuhat kutsjat -
õga õks Kaatsi inne tulõ-s,
7920 nuur miis noil sõnol,
kooni läts õks eis´ Taatsi kutsmahe,
ausa provva mano astõ.
Taatsi läts õks ka sisse peläteh,
kahtlanõ kasa mano.
7925 Taatsi pett´ õks sis vällä pehmehe,
umma Kaatsit kallehe:
”Kallu^q õks sa kodo, mino Kaatsi,
astu^q vällä, armas miiss!
Meil om õks jo aig kodo asto^q,
7930 tunn minnä^q Toomõ poolõ.”
Kaatsi ka õks sis mõtõl´ veid´okõsõ,
herr hinele kõnõli:
”Häbü nakas õks jo mano häll´mähe,
ilodo iskmähe!”
7935 Sis karas´ õks jo üles Kaatsikõnõ,
lipas´ linnu mehekene,

Kaatsi tougas´ õks sis vällä turilahe,
vidi vällä virilähe:
7940 Taatsi õks sis kand´ kangla alt,
armast üllä avitõlli.
Esi õks tä kand´ ne kadsadi,
hel´ot´ sõnno tä hinele:
”No vii õks ma kodo viinavaate,
oiutõllõ ollõpüttõ!”
7945 Ütel´ õks tä Kaatsi kuuldmalda,
hellä hinge tiidmaldä.
Taatsi avit´ õks sis Kaatsit rattillõ,
hüpäs´ kulla korgõhõ,
uh´a^q tälle õks sis kätte oiutõlli,
7950 pand´ pekko piidsakõsõ.
Taatsi õks sis kost´ kulla sõna,
and´ tälle armu nime:
”Kulõ^q õks, mu kull´a üläkene,
mino kallis Kaatsikõnõ:
7955 ilosap õks sul om hobõst aia^q,
verevät veerätellä -
narr´ õks küll om naasel aia^q,
provval hoita^q uh´akõise!
Olõ-i õks taa hopõn mu hoiet,
7960 kaarasüüjä mu kaet,
hopõn om õks küll hüä su hoiet,
kaarasüüjä kasvatõt!”
Taatsi sääd´ õks sis juundõ joodigõ,
veernahe viinavõtja.
7965 Joudõ õks tä meele meelütellä,
viina aia^q virro-harro.
Taatsil oll´ õks hot´ haigõ süämekene,
paha pardsi meelekene,
hillä haard´ õks tä illo ehitellä^q,
7970 tassakõtsi laulo laskõ^q.
Kaatsi laul´ õks sis perrä kõvastõ,
lask´ jorro julgõhõ -
suur om õks taa joro joodikõl,
kõva kõrdsi-kõnnikõl.
7975 Küll oll´ õks taal Taatsil häpe,
sõita^q joodigõ joro man!
Olõs õks tä võinu^q, sis ar lännõ^q,
paeno^q mant pardsikõnõ -
minnä^q saa-s õks imp uma mehe mant,
7980 kasa mant kalduda^q!
Kaatsi virot´ õks sis hobõst virilähe,
kõrki ruuna kõvõrehe,
lätsi^q õks nää^q kodo, kui taht,
ese majja ilotohe.
7985 Ese õks joht salli-s joodikõt,
taha-s kõrdsi-kõnnikõt.
Taatsikõnõ õks sis oido ussõ mano,
läts sinnä läve mano,
tihka-s õks ust koputõlla,
7990 ussõlinke liigutõlla.
Kaatsi juusk´ õks sis takah julgõhõ,
ullistõ ussõ mano,
koput´ õks sisse kulakil,
oll´ rohkõ rusikil.
7995 Ime tull´ õks sis sisse laskmahe,
ussõlinke liigutamma.

Ime õks lask´, esi ütél´,
hel´ot´ ust, heit´ sõnno:
”Meele õks no joodigõ^q tulõva^q,
8000 viinavõtija^q veerüse^q!”
Minia tihka-s õks midäge üldä^q,
kosta^q kattõ-kolmõ.
Noorik läts õks sis tarrõ nuutskeh,
kasti mano kahitõh,
8005 ime õks hot´ küsse kümme vuure,
tahtsõ tiidä^q tarkut:
”Mille õks ti kaldo^q kaugõst,
jäie^q ilma-illatsõst?”
Oo õks tuud tarka Taadsikõist,
8010 kavalat imekanna -
kurja naka-s õks kotoh kõnõlõmma,
vanõbillõ vaakmahe!
Taadsi õks sis lausi meelestäni,
meelest, meele poolõstani:
8015 ”Ime-õks-sa-kene helläkene,
kasa maama, mar´akõnõ,
selle õks mi jäime illatsõst,
kaldo väega kaugõst:
kõik olli^q õks naa^q kinni kirätarõ^q,
8020 tabah tarko ussõ^q!
Olli^q õks nää^q liina liitnõ^q,
pidomajja piirnõ^q -
oll´ õks ka liinah linnu pido,
näküs näütämängokõnõ.
8025 Sääil viidi õks mi viimädse ao,
suurõ suvidsõ päävä,
kuna keere^q õks naa^q kodo kirämehe^q,
kaldo^q kantoraesändä^q.
Pümeheni õks nää^q kirjo kinnütelli^q,
8030 pessi^q pääle petsatit.”
Ime õks jal esega ütél´,
tätä maamaga manits´:
”Kost saanu^q õks om Kaadsiõ viina,
nabarohto natukõtsi?
8035 Agu õks tä puistas´ umma punga,
leot liiä rahakõist?”
Taadsi sais´ õks küll iist kui sainaga,
oll´ iist kui ussõga:
”Kuulõ^q õks, mu kull´a maamakõnõ,
8040 illos ülä imekene!
Olli^q õks naa^q turuh nuu truuga^q,
alõvoh arma^q sõbra^q,
kiä õks naa^q olli^q Kaadsi sajah,
veere^q üteh nää^q velega -
8045 tuu and´ õks küll truuk suurõ topsi,
uma sõbõr pall´o olut!
Kaadsi õks küll söömäldä oll´,
lõivo ilma lõunõlda,
söömäldä õks täl läts süämehe,
8050 sai väega tä västinõ.”
Ime õks küll kullõl´ Taadsi jutto,
noorigõ nopõ sõna.

Kaadsi õks sis naard´ katmõ all,
kullõl´ sällülde sängüh:
8055 ”Kõik om õks no õigõ, miä ütli^q,
om kõrrah, mis kõnõldi!
Küll om õks taa tark mu Taadsi,
Tuula tütrell torrõ^q jutu^q.
Kui ma naka õks küll timmä kullõmma,
8060 Taadsi perrä elämähe,
sis saa-i õks ma kunage tõrõlda^q,
kandja käest karistõlla^q!”
Ime tõi õks sis mitmõ^q söögi^q,
maama mitmõ^q magõhusõ^q.
8065 Taadsi astõ õks sis asõmõ veerele,
kaldo kat´mõ kaalalõ,
jalast võtt´ õks tä kalle^q kamaske^q,
alt tahe^q tallukõsõ^q.
Korgõhõ õks tä kuioma pand´,
8070 lahehehe laotõlli.
Pääle pett´ õks tä pindsago säläst,
vahtsõ pand´ õks sis pal´to varna otsa.
Süümä kuts´ õks sis kull´a üläkeist,
maitsma mar´a mehekeist.
8075 Kaadsi jovva-s õks süümä kalduda,
jovva-s laskõ lavva mano.
Ese õks sis ütél´: ”Joodik om,
om pur´oh mu poig!”
Taadsi õks jal ütél´: ”Esekene!”
8080 noorik kadsat´: ”Kasvataja,
viina tulõse^q õks tä peräst süümähe,
tulõse^q lauldõh lavva mano -
oo õks taad ulle unõkõist,
magusat magamist!
8085 Sedä ka õks ütél´ mino ime,
vana naane nal´atõlli:
uni om õks küll miist magusap,
siropist selgep!”
Taadsi õks sis sei veid´okõsõ,
8090 kai süüke kana võrra.
Õga lää-s õks täl süük süämehe,
vao-s juuk varbehe,
pääle tulõ-s õks jal uni maatõh,
suiko suuri mõtõldõh:
8095 künnär tulli õks täl vett küle ala,
vass vett vaihõllõ -
Taadsi oll´ õks kõik selge silmävesi,
silmasarnosta sadano.
Taadsi tull´ õks jo üleest kõkõ inne,
8100 astõ üleest aiksahe.
Kaadsi oll´ õks sis, poisil, pohmeel´a*,
hallus päähaigus.
Taadsi tõi õks sis taare tarõst,
mõtu külmäst keldrest,
8105 poisil ai õks ar mant pohmeel´a,
tougas´ turila pää.
Sis sai õks jal miiss, mis oll´ vaja,
läts Kaadsi kavalast.